

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 158/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžrk 6/2018 z 24. októbra 2018, sp. zn. 4 Sžrk 10/2018 zo 4. decembra 2018 a sp. zn. 6 Sžrk 17/2018 z 13. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. vedené pod sp. zn. Rvp 73/2019, sp. zn. Rvp 394/2019 a sp. zn. Rvp 537/2019 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 73/2019.

2. Ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 15. januára 2019, 1. marca 2019 a 22. marca 2019 doručené ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžrk 6/2018 z 24. októbra 2018, sp. zn. 4 Sžrk 10/2018 zo 4. decembra 2018 a sp. zn. 6 Sžrk 17/2018 z 13. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté rozsudky“).

2. Z ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovateľka ako kupujúca uzatvorila kúpne zmluvy, predmetom ktorých boli pozemky v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Rozhodnutiami Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru (ďalej len „okresný úrad“) došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva k pozemkom z predmetných zmlúv do katastra nehnuteľností. Okresná prokuratúra Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala proti jednotlivým rozhodnutiam okresného úradu protesty odôvodnené tým, že došlo k obídeniu predkupného práva, čo malo následne spôsobiť absolútnu neplatnosť kúpnych zmlúv. Okresný úrad následnými rozhodnutiami protestom okresnej prokuratúry vyhovel a napadnuté rozhodnutia okresného úradu o povolení vkladu zrušil. Proti týmto rozhodnutiam sťažovateľka podala odvolania, ktoré okresný úrad, odbor opravných

prostriedkov, referát katastra nehnuteľností zamietol a potvrdil rozhodnutia, ktorými bolo zrušené povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

3. Sťažovateľka sa správnymi žalobami podanými Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania konečných rozhodnutí okresného úradu. Krajský súd rozsudkami sp. zn. 11 S 36/2016 z 12. júla 2017, sp. zn. 11 S 25/2016 zo 4. júla 2017 a sp. zn. 11 S 22/2016 z 8. novembra 2017 žaloby zamietol. Sťažovateľka napadla rozsudky krajského súdu kasačnými sťažnosťami, ktoré odôvodnila tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. Najvyšší súd napadnutými rozsudkami kasačné sťažnosti zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov kasačného konania.

5. Sťažovateľka odôvodňuje ústavné sťažnosti najmä arbitrárnosťou napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu, pričom argumentuje:

„Správny orgán (v súlade s protestom prokurátora) spojil ust. § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach v znení zákona č. 154/2015 Z. z. účinného od 7. 7. 2015 (predkupné právo štátu k dotknutým nehnuteľnostiam vzniklo 8. 7. 2015 v zmysle uznesenia vlády SR č. 401/2015 z 8. 7. 2015) s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu (samotnej kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti uzatvorenej dňa 17. 6. 2015), z čoho vyvodil záver, že v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 sa jedná o skutkovú resp. právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. Správny súd (bez akejkoľvek argumentácie) usúdil, že porušenie predkupného práva možno podradiť pod ustanovenie § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Porušovateľ dospel k záveru, že neprihliadnutie Okresného úradu v konaní o povolenie vkladu na existenciu predkupného práva štátu podľa § 2 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva a je to skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu... I v prípade porušenia predkupného práva spoluvlastníka ide v zmysle argumentácie Porušovateľa o obmedzenie zmluvnej voľnosti ďalšieho spoluvlastníka, v takýchto prípadoch však správne orgány vklad vlastníckeho

práva povoľujú, pričom oprávnené osoby sa musia svojho práva domáhať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka...“

6. Podľa názoru sťažovateľky „... porušovateľ sa nevysporiadal s argumentáciou Sťažovateľa, že príslušná právna úprava (Zákon o niektorých opatreniach) nespája porušenie predkupného práva štátu s absolútnou neplatnosťou. Sankcia absolútnej neplatnosti nevyplýva ani z dôvodovej správy k tomuto zákonu. Porušovateľ sa nevysporiadal ani s argumentáciou Sťažovateľa ohľadom ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplývajú nároky spojené s prípadným porušením predkupného práva. V posudzovanej veci ide práve o posúdenie následkov vyplývajúcich z prípadného porušenia predkupného práva v spojitosti s ustanovením § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Ak Porušovateľ na tieto podstatné otázky nedal odpoveď, jeho záver o tom, že správny orgán má prihliadať na predkupné právo štátu nie je založený na dostatočných (preskúmateľných) argumentoch.“.

7. Sťažovateľka tiež uvádza, že rozhodnutiami správneho orgánu bola pozbavená svojho majetku „nezákonným spôsobom“, keďže k zrušeniu rozhodnutí o vklade došlo na základe vyhovenia protestom prokurátora, ktoré(ý) „zjavne vybočoval z rámca zákona“, a preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavných sťažností na ďalšie konanie nálezmi vyslovil porušenie ňou označených základných práv podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu (bod 1) napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu, tieto rozhodnutia zrušil, veci vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

13. Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha vecí to nevylučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy vecí primerane Civilný sporový poriadok.

14. V zmysle § 166 ods. 1 prvej vety zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s § 62 zákona o ústavnom súde možno v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 prvú vetu CSP.

15. S prihliadnutím na obsah ústavných sťažností, ktoré sú predmetom tohto prerokovania pred ústavným súdom, a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a skutočnosť, že všetky sťažnosti smerujú proti rozsudkom najvyššieho súdu vydaným v kasačnom konaní, ústavný súd rozhodol, aplikujúc označené právne normy, tak, že predmetné ústavné sťažnosti spojil na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 protokolu napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu

16. Sťažovateľka namieta, že výrokom napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu, ktorými zamietol jej kasačné sťažnosti, došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.

17. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

18. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

19. Zásadný právny problém nastolený v ústavných sťažnostiach sťažovateľky spočíva v tom, že najvyšší súd subsumoval predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do kategórie skutkových

a právnych skutočností v zmysle § 31 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Sťažovateľka argumentuje, že najvyšší súd sa nezaoberal otázkou, aké nároky vyplývajú z porušenia predkupného práva štátu a či vôbec je následkom jeho porušenia absolútna alebo relatívna neplatnosť právneho úkonu, resp. či sú s jeho porušením spojené iné následky.

20. Ústavný súd po preskúmaní ústavných sťažností zistil, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými ústavnými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 622/2018, I. ÚS 2/2019, I. ÚS 26/2019, I. ÚS 125/2019, I. ÚS 178/2019, II. ÚS 135/2019).

21. Z takmer identickej argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavných sťažnostiach, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia vecí najvyšším súdom, obdobné závery, ako v iných jej veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté.

22. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f) odmietne podľa odseku 2 a ten istý navrhovateľ podá ústavnému súdu ďalší návrh na začatie konania v inej veci v podstatnej časti zhodný s predchádzajúcim návrhom, ktorý možno odmietnuť z rovnakého dôvodu, rozhodnutie o jeho odmietnutí môže obsahovať zjednodušené odôvodnenie, v ktorom ústavný súd iba poukáže na skoršie rozhodnutie o predchádzajúcom návrhu na začatie konania.

23. S poukazom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 622/2018 zo 16. novembra 2018, sp. zn. I. ÚS 2/2019 z 9. januára 2019, sp. zn. I. ÚS 26/2019

zo 16. januára 2019, sp. zn. I. ÚS 125/2019 z 3. apríla 2019, sp. zn. I. ÚS 178/2019 z 30. apríla 2019, sp. zn. II. ÚS 135/2019 z 13. mája 2019) týkajúcich sa takmer rovnakých ústavných sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vzhľadom na ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

24. Ústavný súd vzhľadom na už citované ústavné sťažnosti bez nevyhnutnosti podrobnejšieho odôvodňovania svojich právnych záverov odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Keďže ústavné sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2019